

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/32825/2024

Taideyliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaan lainsäädäntöehdotukseen. Taideyliopisto katsoo kokonaisuudessaan virastouudistuksen olevan tarpeellinen. Yliopistojen tutkijoiden ja opiskelijoiden palveluiden puolesta on syytä kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin esityksen kohtiin koskien erityisesti uutta arkisto- ja kirjastotoimintaan liittyviä tehtäviä hoitava virastoa.

Uuteen virastoon on sisällytetty kuuluvaksi Kansallisarkisto, Saavutettavuuskirjasto Celia ja Varastokirjasto. Varastokirjasto ja sen tarjoama palvelu ovat mahdollistaneet kirjastotilojen ketterän mukautumisen yliopistojen toimintaympäristön ja tarpeiden mukaisesti. Hallituksen esityksessä mainittu keskitetty varastointi on näyttäytynyt kestäväenä ja vastuullisena ratkaisuna, jolla on taattu, että hankittu aineisto säilyy tutkijoiden ja muiden tiedontarvitsijoiden käytössä samalla, kun varastointi on voitu toteuttaa kustannustehokkaasti. Hallituksen esityksessä on mukana myös saavutettavuuskirjasto Celia. Taideyliopisto katsoo, että uudistuksessa on turvattava Varastokirjaston ohella Celian palvelujen saavutettavuus ja käytettävyys. Tämä on opiskelijoiden tarpeiden kannalta olennaista.

Taideyliopisto kiinnittää huomiota siihen, että lakiluonnoksessa ei ole tämän virastokokonaisuuden osalta mainintaa maksuista etenkin Varastokirjaston palveluiden kohdalla. Nykyisen voimassa olevan Varastokirjaston suoritteista perittävistä maksuista annetun asetuksen (1346/2006) mukaan

sen kaukolainat, kirjaston kokoelmista annettavat jäljenteet, aineistojen välittäminen tietoverkon kautta ja kirjaston luetteloiden käyttö ovat maksuttomia suoritteita. Tämä asetus tulee säilyttää myös uudessa laissa.

Mikäli Varastokirjaston palvelut asetetaan maksullisiksi, Varastokirjasto joutuu erikoiseen kilpailutilanteeseen muiden kaukopalvelua antavien kotimaisten ja kansainvälisten kirjastojen, laitosten ja palvelujen kanssa. Samalla resursseja sidotaan ylimääräiseen työhön organisaatioissa.

Varastokirjaston säilytystehtävä on syytä tarkentaa lakiluonnoksessa. On huomattava, että Varastokirjaston säilytystehtävä on hyvin erilainen kuin Kansallisarkistolla. Varastokirjastolla tulee säilyttää mahdollisuus huonokuntoisten ja tarpeettomien kirjojen poistoon siten, että asiakaskunnan tarpeet huomioidaan ja varmistetaan.

Virastouudistuksessa tulee arkisto- ja kirjastotoimintaan liittyviä tehtäviä hoitavan viraston osalta huolehtia siitä, että kirjastoissa käytettävien järjestelmien yhteentoimivuus varmistetaan ja sitä kehitetään yhdessä kirjastokentän kanssa. Yhteentoimivuudella turvataan palveluiden toiminta muuttuvassa digitaalisessa toimintaympäristössä. Tämä on kaikkien toimijoiden etu.

Kiviharju Katja
Taideyliopisto